

Az ellenség által tömegpusztító fegyverekkel mért csapások következményeinek felszámolásáról

Grézló Imre alezredes

A tömegpusztító eszközök, elsősorban az atomeszközök tömeges megjelenése alapvetően megváltoztatta a jövő háborújának jellegét és megvívásának módját. Az ellenség — a szembenálló fél — megsemmisítésének, a támadó hadművelet célja elérésének fő eszközeivé a tömegpusztító fegyverek váltak, amelyek lehetővé teszik a szembenálló felek különböző csoportosításainak rövid időn belüli, nagy térségekben való megsemmisítését és az erőviszonyok gyökeres megváltoztatását.

A NATO-ban a tömegpusztító fegyverek alkalmazásával kapcsolatos elfogadott elvek szerint az atomfegyverek alkalmazására alapvetően sor kerülhet:

- a tömegpusztító fegyverek;
- a vezetési pontok megsemmisítése és a vezetés megbontása;
- a szárazföldi csapatok csoportosításának, elsősorban a hk. csapatoknak és
- a hadtáp objektumok megsemmisítése céljából.

Mint látható tehát a tömegpusztító fegyverek alkalmazása egyik alapvető céljának az ellenség hadtáp objektumai megsemmisítését határozták meg.

Ezenelvekből kiindulva megállapítható az is, hogy az első tömeges atomcsapások a csapatainkat különböző helyzetben érhetik:

- békeelhelyezési, vagy harc készségi körletekben;
- menetben az előrevonás, átcsoportosítás végrehajtása közben;
- megindulási, várakozási körletekben a hadműveleti csoportosítás felvétele után;
- a megindulási, várakozási körletből történő előrevonás közben a hadművelet kezdetén;
- szétbontakozott harcalakzatban az ellenséggel közvetlen harcérintkezésben a háború során.

Ezek a változatok sajátosan kihatnak a tömegpusztító fegyverek elleni védelem megszervezésére, melyet a megszervezés során érvényre is kell juttatni.

A várható ellenség elgondolásának, valamint lehetőségeinek reális számbavétele alapján azzal lehet számolni, hogy az általános atomháborúban az első csapás során az ellenség a rendelkezésre álló atomeszközait tömegesen fogja alkalmazni, melynek következtében jelentős veszteségek keletkezhetnek és az első tömeges atomcsapás következtében egyes csapatok, hadtápegységek, -alegységek teljesen működőképtelenné válhatnak.

Mindezen túl még számolni lehet azzal is, hogy az atom-, vegyicsapások igen nagyfokú erkölcsi hatást gyakorolhatnak a csapatok személyi állományára, ami szintén a harcképesség nagyfokú csökkenését eredményezheti. A tömegesen mért atomcsapásoknál a várható következmények rendkívülisége mellett sajátosság, hogy azok együttesen, egy időben, vagy rövid időintervallumban követik egymást, rendkívül sok irányban és módon hatnak a törzsek és csapatok morális állapotára, harcképességére.

A felsorolt tények kötelezővé tették számunkra, hogy fokozott figyelmet fordítsunk a tömegpusztító fegyverek elleni védelemre és a csapatok hadtápbiztosításának megszervezésénél — függetlenül attól, hogy a TÖPFE alkalmazására sor került-e, vagy sem — érvényre kell juttatni a TÖPFE elleni védelem rendszabályait, a hadműveletek megszervezése során pedig állandóan készen kell lenni e rendszabályok bevezetésére a célból, hogy az ellenség atomeszközei pusztító hatását a lehető legkisebbre csökkentjük, a csapatokat a tömeges személyi, technikai és anyagi veszteségektől megóvjuk, a csapatok harcképességét és a hadtáp működőképességét megőrizzük, és ezáltal biztosítsuk a megszabott feladatok eredményes teljesítését.

E cél komplex rendszabályok megvalósítása útján érhető el.

E rendszabályokból kiemeltünk néhányat, azért, hogy ismertessük azt, hogy azok megvalósítása érdekében milyen tevékenység folyt az utóbbi időszakban.

Így szólni kívánunk:

- a) a hadtápjelzők értesítésének rendszeréről;
- b) a terep műszaki berendezéséről, valamint
- c) a TÖPFE csapás következményei felszámolása végrehajtásának megtervezéséről és megszervezéséről.

A hadtápjelzők vegyi-, sugárszennyezésről és bakteriológiai fertőzésről történő értesítése a hadsereg ez irányú kialakított jelentésrendszerein keresztül valósul meg. Az ellenség csapásairól az alárendeltéktől a jelentések kétszoros rendszeren (PK-i rádióhálón, HDS tájékoztató rádióhálóban), a rádióhálóba való belépéssel eljutnak a SÉTK-ba, ahonnan a kapott adatok a VS-helyzetről, a csapások paramétereiről és a légi sugárfelderítésről, a HDS tájékoztató rádióhálóban ö. zászlóaljig bezárólag eljutnak az érintettekhez. A HDS hadtápcsoportok vonatkozásában az értesítés a HDS HVP-n és az MBF-ségen keresztül valósul meg. A vegyi-sugárhelyzet reálisabb értékelése szempontjából fontos jelentőséggel bír az időjárás adatok állandó ismerete. E vonatkozású probléma megszüntetését célozza a seregtest PK azon intézkedése, mely szerint a rakétacsoportok meteorológiai állomásainak közleményeit az egész HDS-re ki kell terjeszteni, ugyanis ezen állomások a sajátos feladataikon túl rendszeresen sugároznak közepes időjárás jelentést, amelynek jelzése „a

meteo-11". Ezen időjárásjelentést képesek közvetlenül venni és felhasználni azon hadtápegységek, amelyek R-104, illetve R-118 rádióállomásokkal rendelkeznek, és ez azt jelenti, hogy áttétel útján minden hadtáp vezető szerv állandóan rendelkezik bizonyos meteorológiai adatokkal, s ezáltal az értesítési rendszer élőképessége lényegesen megnő.

Az időjelző-állomások a TÖPFE-intézkedésben rögzített 2 órás időközökben a meghatározott frekvencián és kódrendszer szerint közlik:

— a talajfelszínen levő adatoktól 30 km-es magasságig a szélirányt, a szélesebséget, a légnyomást és hőmérsékletet;

— 0-tól 3000 m-ig 200 m-enként;

— 3 km-től 6 km-ig 1 km-enként;

— 6 km-től 14 km-ig 2 km-enként;

— 14 km-től 30 km-ig 4 km-enként.

A másik ilyen rendszabály — amelyről szólni kívánunk a terep műszaki berendezése.

E rendszabály folyamatos megvalósítása a személyi állomány, az anyagi és technikai eszközök megóvása szempontjából kiemelkedően fontos jelentőséggel bír. Elég ennek érzékelésére az, ha arra utalunk, hogy egy-másfél méter vastag földréteg például a másodlagos sugárzás káros hatását szinte a 0-ra csökkenti.

Különösen fontos jelentősége van ennek az első tömeges atomcsapásra történő áttérés időszakában mert a műszakilag jól kiépített megindulási körletekben „szinte túl lehet élni” a tömeges csapásokat. Ennek jelentőségét mind keleten, mind nyugaton felismerve az utóbbi években fokozott gondot fordítanak a műszaki munkák szervezett végrehajtására. Éppen ebből kiindulva a támadó csoportosítás felvételével párhuzamosan — például a mi elveink szerint — a határtól 20—40 km távolságra húzódó peremvonallal a védelemre jellemző módon kell kiépíteni, műszakilag berendezni a csapatok és hadtáp megindulási körleteit.

Ezt az összefegyvernemi HDS 5—7 nap alatt a műszaki munkagépek teljes, a csapatok személyi állománya 1,3-ának bevonásával képes végrehajtani.

A seregtest hadtápra vonatkozóan végeztünk mi is bizonyos számvetéseket, melynek egyes elemeit az ez évi hadtáp rendszergyakorlaton ellenőriztük. Ezek alapján megállapítható, hogy ennyi idő alatt a hadtápnál rendelkezésre álló műszaki erők centralizált felhasználásával mi is képesek vagyunk a seregtest hadtáp körleteit műszakilag berendezni.

Felvetődik azonban ennek kapcsán a HDS hadtáp műszaki erő korszerű eszközökkel való felszerelésének szükségessége, valamint annak a megvizsgálása, hogy a hadosztály hadtápnál e munkák, hogy hajthatók végre, illetve mit kell tenni e feladat megvalósítása érdekében.

Ismeretes, hogy a hadművelet során a műszaki feladatok teljes terjedelmű végrehajtására nincs mód, a seregtest vezetési pontok vonatkozásában azonban az áttelepülések előtt mindenképpen biztosítani kell az új körletekben a legfontosabb műszaki munkák elvégzését, és célszerű a terep védőképessége kihasználásának fontosabb jelentőséget tulajdonítani.

Ezzel összefüggően az őszi gyakorlaton merült fel, hogy a hadtáp manőverének végrehajtását mikor célszerű megkezdeni a megindulási körletből. A PK HTPH már a határ átlépésének időszakában kimozgatta a ho. hadtápot, s ezáltal még hagyományos eszközök alkalmazása esetén is kitétte a megsemmisítés veszélyének. Ennek helytelenségére mutatott rá az MNHF, HM h. elvtárs a jelentések meghallgatása során.

Néhány szó a csapások következményeinek felszámolásának tervezéséről.

A csapások várható következményeinek gyors felmérése céljából a seregtest törzsben a harcállásponton — ideiglenes jelleggel — a veszélyeztettség időszakában létrehozásra kerül a csapások következményeit értékelő és előrejelző hadműveleti csoport. A csoportot a TÖF vagy a HOV vezeti. A csoport vezető állományát a PK HTPH-e és TECHN-e, a MÜF, a VVF és az M. kieg. ov., illetőleg helyetteseik képezik. Ezenkívül a csoportba alapvetően bevonásra kerülnek azon tisztek, akik korábban a TÖPFE elleni védelemmel kapcsolatos intézkedések kidolgozásával foglalkoztak.

Ezen csoport alapvető feladata, hogy az atom- és vegyicsapások bekövetkezése után a rendelkezésre álló összes összeköttetési eszközök igénybevételével az információforrásoktól (rádiótechnikai őrök, felderítők, vegyi-sugár és figyelő őrök, a parancsnokok és törzsek) a legrövidebb időn belül begyűjtse és rögzítse az atom- és vegyicsapások értékeléséhez szükséges paramétereket:

- a robbanások időpontját;
- a robbanások epicentrumát, vagy centrumát;
- a robbant atomlőszer hatóerejét, KT-ban;
- a robbanások módját (légi, földi).

A vegyicsapásoknál az alkalmazott eszköz típusát, az alkalmazás eszközt, a csapások idejét és helyét, valamint rögzítse a csapatok helyzetét a csapások bekövetkezésének pillanatában.

A csoport a csapások értékelése után javaslatot tesz a HDS PK-nak:

- a várható vegyi- és sugárszennyezett zónák, az elárasztással és tűzveszéllyel fenyegetett területen tartózkodó csapatok kivonására;
- a rombolt, szennyezett, elárasztott területek és tűzgócok megkezdésére, vagy leküzdésének módjára;
- a csapások következményeinek felszámolására;
- és a harctevékenység szennyezett területen történő folytatásának módjára.

A megalapozott és gyors javaslattétel érdekében a csoport kidolgozza a szervezés időszakában előkészített „csapatok harcképességének helyreállítási terv”-ét (1. sz. melléklet). Mindezekhez még kiegészítésként el kell mondani, hogy a hadseregparancsnokság tevékenysége ezen időszakban alapvetően két irányban összpontosul:

- a parancsnokság egyik része a csapatok további támadó tevékenységét vezeti;
- a másik része az értékelő csoport javaslatait és adatait felhasználva irányítja a tömegpusztító fegyverek csapásai következményeinek felszámolásával, a csapatok harcképességének helyreállításával kapcsolatos feladatokat.

Természetesen a csapások következményeit értékelő és előrejelző hadművelleti csoport tevékenységével párhuzamosan a hadtáp összekötő csoport által lejtuttatott adatok alapján a HDS HVP-n is folyik az adatok feldolgozása, a hadtáphelyzet részletes értékelése. A HVP-n, a HTPH vagy a HOV vezetésével a veszélyeztetettség időszakában megalakul a TÖPFE-csapás hadtáp következményei felszámolását irányító munkacsoport, amely hasonló rendszerben dolgozik, mint a harcállásponton működő csoport. E csoportok kidolgozzák a tervet, mely átfogja az egész hadsereget és biztosítja a csapások következményei szervezett felszámolását, a csapatok harcképességének gyors helyreállítását.

E néhány gondolat előrebocsátásával kívántam az ETACS következményeinek felszámolásával kapcsolatban végzett tevékenységünket ismertetni és érzékeltetni, hogy a részünkre megszabott követelmények teljesítése érdekében milyen konkrét tevékenységet folytatunk. Ezután néhány gondolat a SZOJUZ-74 gyakorlaton ez irányban szerzett tapasztalatokról.

A SZOJUZ-74 parancsnoki és törzsvezetési gyakorlat egyik legalapvetőbb mozzanatát, a hadsereg csapataira tömegpusztító fegyverekkel mért csapások következményei felszámolásával kapcsolatos elhatározás kidolgozása képezte. Hasonló oktatási kérdés feldolgozása, mint már utaltunk rá, más gyakorlatok alkalmával is megtörtént, azonban jelen esetben egy sor olyan sajátos vonást tapasztaltunk, amelyek az előzőek során nem így jutottak érvényre, mint pl.:

— a hadsereg csapataira mért csapások mennyisége 25, illetve 50⁰/₀-kal több volt, mint az eddigi gyakorlataink során;

— ebből adódott, hogy az egészségügyi veszteség az eddigi 12—16⁰/₀ helyett 24⁰/₀-os volt, mi pedig az egész hadműveletre számoltuk az ilyen mérvű veszteséget;

— a mozzanat feldolgozásában érvényre kellett juttatni az EFEF parancsában foglaltakat, a feladatok gyors végrehajtása szempontjából jelentős szerepe volt a meglévő erők nemzeti alárendeltségétől független centralizált igénybevételenek.

A következmények felszámolásával kapcsolatos elhatározás megértése szempontjából a jellemző sajátosságok mellett célszerűnek látjuk néhány gondolattal megvilágítani, hogy *milyen helyzetben került sor TÖPFE-k alkalmazására.*

Az ellenség a hadművelet harmadik napján, mivel hagyományos eszközökkel nem ért el sikert, és a közelben nem rendelkezett hadművelleti tartalékokkal, a korábban megszabott feladat teljesítése érdekében áttért a harcászati atomfegyverek korlátozott mérvű, majd ezt követően a tömegpusztító fegyverek tömeges alkalmazására, azzal a céllal, hogy megváltoztassa az erőviszonyokat és aktív védelmi tevékenységgel megakadályozza fontos objektumok és városok elfoglalását, valamint a HDS csapatainak a további támadás kifejlesztéséhez alkalmas medencébe való kijutását. Biztosítsa a beérkező saját hadművelleti tartalékainak ütközetbe vetését és ezzel a hadművelet eredeti elgondolás szerinti végrehajtását.

A csapásai következtében a hadsereg támadási sávjában három jelentős 1800 km² összterülettel pusztulási góc keletkezett nagyfokú rombolásokkal, tüzekkel. A tűzkörletek kialakulása, illetve a torlaszok, rom-

bolások keletkezése miatt közvetlen a csapás után, illetve 5—10 órán belül mintegy 4000 km²-es terület nem volt járható.

Az ellenség atomcsapásai következtében a HDS „elvesztette” személyi állományának 33⁰/₀-át, amelyből az egészségügyi veszteség elérte a 24⁰/₀-ot. A „veszteség” a hadtápegységeknél 25⁰/₀-os volt, amely igen jelentősen befolyásolta a hadtápbiztosítási feladatok megoldását. Az anyagi készleteknél a veszteségek az 1 javadalmazáshoz viszonyítva lőszerből elérték a 33⁰/₀-ot, hajtóanyagból 25⁰/₀-ot, élelemből az 50⁰/₀-ot. A veszteségek hadtápbiztosítási szempontjából vizsgálva 14 ezred és 38 zászlóalj hadtápot, 8 szállító századot, 3 tábori mozgósütődét és sok egyéb hadtápegységet jelentettek.

A hadseregarancsnok a tömegpusztító fegyverrel mért csapások következtében kialakult helyzetet, valamint a csapatok harcképességét, azok anyagi-technikai feltöltöttségét, lehetőségeit elemezve kialakította elhatározását.

A feladatok végrehajtásához készített időszámvetés alapján ismertté vált számunkra, hogy 4 óra múlva a csapást nem szenvedett csapatok ütközetbe vetésre kerülnek és egyes, súlyos veszteséget szenvedett csapatok pedig még 4—20 órán keresztül harctevékenységet folytatnak. Ez számunkra azt jelentette, hogy az utóbbi csapatoknál a harctevékenységgel egy időben kellett alapvetően végrehajtani a tömegpusztító fegyver csapás következményeinek felszámolását.

A kialakult helyzetből levont következtetések alapján fő erőfeszítésünket az alábbi legfontosabb feladatok megoldására koncentráltuk:

a) Rendszabályokat foganatosítottunk az ellenség által mért tömeges atomcsapások következményeinek felszámolására, a csapatok és a hadtápbiztosítási harcképességének helyreállítására;

- a sebesültek eü. ellátására és kiürítésére;
- a megbomlott hadtápbiztosítás helyreállítására;
- a HDS MB és MBR új körletbe való kivonására;
- a HDS katonai gépkocsijainak helyreállítására;
- a csapatoknál keletkezett személyi, anyagi és technikai veszteségek pótlására. Ezen tevékenységek megoldása a hadsereg és a csapathad- tápok számára mintegy 30—36 óráig tartó megfeszített feladatot jelentettek.

b) A HDS támadó hadműveletére kidolgozott hadtápbiztosítási tervet pontosítottuk a HDS csapatai folyamatos hadtápbiztosításának végrehajtása érdekében, amely a helyzetfelméréssel együtt mintegy 12—18 órát vett igénybe.

c) Megszerveztük a hadsereg állományának változása következtében egy átadásra kerülő és egy átvett hadműveleti-harcászati magasabbegység hadtápbiztosításával összefüggő feladatokat, amely a HDS hadtápbiztosítására mintegy 10—12 órás tervező-szervező és a hadtápbiztosítási erőkkel, eszközökkel manőverező feladatot jelentett.

Az előzőekben felsorolt feladatok kapcsán:

1. Tisztáztuk a helyzetet, kialakítottuk a megoldására vonatkozó elhatározást — az előzőekben már ismertetett rendszer szerint —, amelyre 2—3 órát fordítottunk;

2. A TÖPFE-csapás következményeinek felszámolásában részt vevő hadsereg hadtáperők, valamint a csapást szenvedett csapatok részére kiadtuk a szükséges intézkedéseket, amelyekre mintegy 4—5 órát fordítottunk és ezek magukba foglalták:

— a pusztulási góckhoz HVP-ről operatív csoport kiküldését — a hadsereg operatív csoport állományával együtt — a helyzet felmérésére és a következmények felszámolásának közvetlen irányítására;

— a hadsereg hadtáptartalékból a sebesültek kiürítésének irányítására az egészségügyi vezetési és irányító csoportok kiküldését;

— a hadsereg mentőosztagokba biztosított hadtáperők meghatározott körzetbe történő összevonását;

— a hadsereg, hadtáp tartalékból a csapást szenvedett csapatokhoz a sebesültek kiürítésében és ellátásában részt vevő erők útbaindítását;

— a HDS MB állományából a mentesítés végrehajtásához szükséges erők és anyagi eszközök útbaindítását;

— a csapatok harcképességének és a hadtáp működőképességének helyreállításához szükséges személyi, technikai és anyagi eszközök átcsoportosítását, összevonását, illetve az adott csapathoz való útbaindítását.

3. A sebesültek összegyűjtésének, ellátásának és kiürítésének megoldását az alábbi módszerekkel végeztük:

— a pusztulási góckból a sebesültek a csapatok meglévő szállító és harci-technikai eszközeivel az ESH-kra és a sebesültgyűjtő pontokra kerültek kihordásra. A hadosztályoknál rendelkezésre álló kiürítőképacitással a sebesültek azon részét, akik szakorvosi segélynyújtást igényeltek, illetve nagyobb távolságra szállítani nem lehetett az ESH-król és a pusztulási góck közelében létesített sebesültgyűjtő pontokról, letelepült egészségügyi zászlóaljakra és önálló egészségügyi osztagokra kerültek beszállításra.

— A hadosztály egészségügyi kiürítő kapacitása hiányában az ezred-segélyhelyeken és a sebesültgyűjtő pontokon maradt sebesültek egy részét a hadseregnél rendelkezésre álló kiürítő kapacitással, valamint a HDS MB-ből a harctevékenység anyagi biztosítása érdekében kiszállított és visszatérő szállítótérrel a kórházbázisokra hajtottuk végre.

— Ezen feladat megoldása után került sor a letelepült egészségügyi zászlóaljakról és önálló egészségügyi osztagokról, a sebesültek elszállítására a kórházbázisokra. Ezen feladatot a hadsereg egészségügyi kiürítő kapacitásával, valamint a harcnap anyagi biztosításban részt vevő és visszatérő szállító járművekkel oldottuk meg.

— Figyelembe véve, hogy talajfelszínen meglévő 3—5 km/ó szélesség nyomán az erősen fedett, erdős, területeken nagy tűzkörletek alakultak ki, így a sebesültek légi úton helikopterrel történő kiürítése az 5—7000 méter magasságig felemelkedő „tűzvihar” miatt lehetetlenné vált, a megerősítésül adott helikopterekkel a kiürítést csak a letelepült egészségügyi zászlóaljakról és önálló egészségügyi osztagokról végeztük. Ezen egészségügyi kiürítési rendszert a 2. sz. vázlaton szemléltetjük.

4. Az anyagi biztosítás vonatkozásában az alábbi módszereket alkalmaztuk:

— Az anyagellátást, beérkezett soron kívüli jelentések, valamint a 18.00-ás helyzetjelentések alapján megterveztük és megszerveztük.

— A néhány órán belül ütközetbevetésre került csapat nem szenvedett magasabbegységek hadtápbiztosítását a már előzőleg kidolgozott tervek alapján hajtottuk végre.

— A magasabbegységek ütközetbe vetésének tűzérési előkészítésében részt vevő és csapatát szenvedett tűzercsapatok részére a szükséges lőszer, tekintve, hogy az idő rövideje és az MB készletei nem tették lehetővé a veszteségek teljes mérvű pótlását, ezért csak az első anyagátadásra betervezett és már útban levő lőszer biztosítottuk.

— A hídfőben harcoló magasabbegység részére szükséges lőszer és egyéb anyag kiszállítását a terület járhatatlan helyzete miatt nem a saját MB-ből biztosítottuk, hanem a magasabbegység szárnyain ütközetbe vett más nemzetiségű csapatok anyagkészleteiből.

— A harctevékenységet folytató és kivonásra kerülő magasabbegységek meglévő anyagkészletei biztosították a rövid időtartamú harctevékenységet, ezért a meglévő anyagkészleteik átcsoportosítására intézkedtünk. A megmaradt állományhoz és technikához viszonyítva szükséges anyagi eszközök feltöltését a magasabbegység kivonása után, annak saját erővel, eszközeivel hajtattuk végre a Tábori Előretolt Bázisról.

5. A személyi és technikai veszteségek pótlását az alábbi módszerekkel hajtottuk végre:

— A pótlás alapelvét elsősorban a csapatok meglévő személyi állománya és hadrafogható harci-technikai eszközök kiszolgálásához, ellátásához szükséges htp. állomány htp. technikai eszköz aránya képezte.

— A csapatoktól beérkezett személyi, anyagi, technikai feltöltöttségi és veszteségi jelentések alapján a csapatát szenvedett, de harc képes csapatoknál (ahol a veszteség nem érte el az 50⁰/₀-ot), a hadtáp személyi veszteség pótlását a tartalék magasabbegység állományából, valamint a harc képesüket elvesztett csapatok állományából hajtottuk végre.

— A hadtáptechnikai eszközök pótlását a harc készülségüket elvesztett (ahol a veszteség a 70⁰/₀-ot meghaladta) csapatok megmaradt hadtáp technikai eszközeiből, valamint a javítóműhelyekben helyreállított eszközökből pótolták.

— A harc képesüket részlegesen elvesztett csapatoknál (ahol a veszteség 50⁰/₀ felett, de 70⁰/₀ alatt volt) a kivonásuk és összevonásuk után az „összevont osztag” szervezetének megfelelő ellátó szervezetet alakítottunk ki. A szükséges hadtáp személyi, technikai eszközök pótlását a harc képesüket részlegesen vagy teljesen elvesztett csapatok hadtáp állományából pótoltuk.

— A harc képeséget időlegesen elvesztett csapatoknál (pl. ahol a személyi állomány, technika, sugár- vagy vegyi szennyeződést kapott, illetve az anyagi készletek egy része megsemmisült), amennyiben rövid időn belül a harctevékenység hadtápbiztosításának végrehajtására a személyi állomány, technika nem tért vissza, ott a személyeket a tartalék magasabbegységből, a technikát, anyagot, szállító eszközt az előljáró hadtáp tagozat ellátó szervének terhére átcsoportosítottuk.

6. A hadtápvezetés megsemmisülése esetén a vezetés gyors helyreállítása érdekében:

— a hadműveleti-harcászati magasabbegységénél a HVP pótlására a HDS hadtáp, valamint a tartalék magasabbegység állományából 15 fős operatív csoportot rendeltünk ki. Technikai eszközt a HDS HVP-ről biztosítottunk, és ezt a csoportot képessé tettük 6—8 órán belül a vezetés átvételére.

— A gépkocsizó lövész-, harckocsi- és más ezredeknél a hadtáp vezetésének helyreállítására a tartalék magasabbegység állományából a 8—8 fős hadtáp operatív csoportot rendeltünk ki, akik képesek voltak tevékenységüket 8—10 órán belül megkezdeni.

— A csapatokhoz a tartalék magasabbegység állományából útbaindított személyi állomány átadását meghatározott találkozási pontokon hajtottuk végre.

Összességében célszerűnek tartjuk felhívni a figyelmet arra:

— Az ilyen mozzanatok tanulságosak, sok vonatkozásban tevékenységünket illetően figyelmeztetést, útmutatást adnak számunkra. Az ilyen anyag tartalmi gazdagsága arra inspirál bennünket, hogy e gyakorlat ezen mozzanatát valamennyi kiképzési csoportunkban feldolgozzuk.

— A gyakorlataink kidolgozásánál a SZOJUZ-74 gyakorlaton alkalmazott elvek érvényre juttatását magunk számára kötelezőnek tartjuk. Helyesnek látjuk kiemelt figyelmet fordítani a törzsek ez irányban való további felkészítésének tökéletesítésére, valamint a hadtápegységek tevékenységének a pusztulási góckokban való begyakoroltatására. Erre vonatkozóan egyik gyakorlatunkon pl. a 3. sz. vázlaton szemléltetett módszert alkalmaztuk.

— A TÖPFE-csapás következményeinek — a csapások sújtotta területeknek felderítése — felmérése, a helyzet értékelése tapasztalataink szerint begyakorlott törzseknél 6—8 órát vesz igénybe, a felszámolása pedig 1,5—2 napot.

— A mozzanat feldolgozása során bebizonyosodott, hogy ilyen nagymérvű létszámvesztés esetén aránytalanság jön létre az egészségügyi ellátó és kiürítő kapacitás között, mivel az utóbbiba bevonható a szilárd szállítótér, de az egészségügyi egységek áteresztőképessége nem növekszik.

— Az előzőből eredően a kórházbázis lemaradása a sebesültek életbenmaradásának feltételeit csökkenti, mert a csapás gócaból ellátás nélküli túlsúfolt, rombolt, kerülő utakon való szállításnál a napi fordulók száma ma egy, esetleg kettőre lecsökken, ezért a TSK-kat közelíteni kell 40—60 km-re a csapásokhoz.

— A hadtáp személyi állományában keletkezett veszteségek pótlása a tartalék magasabbegység állományából alapvetően biztosítható, célszerűnek látszik azonban annak megvizsgálása, hogy milyen mértékben szükséges az arányok és a biztosított létszám megváltoztatása. A hadtáp technikai eszközök pótlása jelenleg csak átcsoportosítás útján valósítható meg.

— A személyi állomány MOG-ban való ténykedésre való felkészítettségé, begyakorlottsága — tekintve, hogy ilyen kiképzési tárgykör nincsen — nem biztosított.

(A mellékletek a folyóirat végén találhatóak.)